

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 № 975) [www. economy.nayka.com.ua](http://www.economy.nayka.com.ua) | № 11, 2020 | 26.11.2020 р.

DOI: [10.32702/2307-2105-2020.11.72](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.11.72)

УДК 338:3

*Л. О. Зайцева,
к. е. н., доцент кафедри фінансів, обліку та банківської справи,
ДЗ Луганський національний університет імені Тараса Шевченка,
Луганська обл., м. Старобільськ
ORCID ID: 0000-0002-9388-5500*

ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ В ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ КОМПАНІЇ

*L. Zaitseva
PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Finance, Accounting and Banking,
Luhansk national University. Taras Shevchenko, Starobelsk, Ukraine*

INNOVATIVE POTENTIAL IN ENSURING THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF THE COMPANY

У статті узагальнено теоретичні положення щодо визначення суті поняття «інноваційний потенціал» з позиції ресурсного, результативного та комбінованого підходів. Виділено пріоритетне значення комплексного підходу який дозволяє враховувати взаємозв'язок кількісного й якісного складу ресурсів з діяльністю компанії та її результатами, орієнтованими на виконання стратегічних завдань. Виокремлено соціальний, економічний, екологічний аспекти інноваційного потенціалу з позиції забезпечення сталого розвитку компанії. Вказано на систематичне примноження ресурсної складової та управління й організацію її ефективного використання для забезпечення сталого розвитку. Виділено специфічні риси інвестиційного потенціалу компанії, що характеризують його особливості. Розкрито класифікаційні ознаки та фактори впливу на інвестиційний потенціал. Визначено умови та принципи формування, розвитку інноваційного потенціалу компанії, що зумовлюють його використання.

The article summarizes the theoretical provisions for defining the essence of the concept of "innovation potential" from the standpoint of resource, effective and combined approaches. The priority value of the complex approach which allows to consider interrelation of quantitative and qualitative structure of resources with activity of the company and its results focused on performance of strategic tasks is allocated. The structure of innovation potential is revealed by the unity of components: resource, efficiency and management component. In the company's activities, the innovation potential is manifested in the form of innovation activity and serves as a basis for sustainable development. Social (personnel potential), economic (organizational, informational, marketing, financial potential), ecological (intellectual, material and technical potential) aspects of innovation potential from the standpoint of ensuring sustainable development of the company are singled out. The systematic multiplication of the resource component and management and the organization of its effective use to ensure sustainable development are indicated. The features of the company's investment potential (specific nature, dependence on resources, implementation through

both financial and non-financial indicators, dynamism) that characterize its features are highlighted. Classification features (structure, character, stability and speed of influence) and factors (internal, external, subjective, objective, factors of slow and fast action) of influence on investment potential which in management practice allow to solve problems of its formation and effective use, which is the most important condition for attracting investment resources and ensuring its gradual development. Conditions (under favorable external factors internal negative factors prevail; at favorable internal factors external negative factors prevail; negative internal and unfavorable external factors prevail) and principles of formation, development (sufficiency, conformity, flexibility, target use, rational ratio) of innovative potential of the company are defined, which determine its use.

Ключові слова: *інвестиційний потенціал компанії; ресурси; інновації; аспекти сталого розвитку інноваційного потенціалу; інноваційна активність.*

Keywords: *investment potential of the company; resources; innovations; aspects of sustainable development of innovation potential; innovation activity.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Активізація інвестиційної діяльності є однією з нагальних проблем сучасного етапу економічного розвитку. Дана обставина викликає необхідність пошуку нових способів її вирішення, що визначає потребу в додатковому вивченні окремих інвестиційних категорій як в теоретичній площині, так і для цілей практичної діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різні аспекти, пов'язані з визначенням сутності та складових інноваційного потенціалу представлені в роботах як іноземних, так і вітчизняних науковців. Серед них: П. Десруель, Д. Непельський, А. Мазаракі, Й. Петрович, І. Яненкова та інші [1, 3, 6-13, 16-18].

Проте, потребують дослідження низка питань, пов'язаних з уточненням сутнісного розуміння поняття «інноваційний потенціал», визначення його складових та факторів впливу на структуру інноваційного потенціалу компанії.

Формування цілей статті (постановка завдання). Мета статті полягає в дослідженні й уточненні сутнісного розуміння поняття «інноваційний потенціал» з позиції ресурсного, результативного та комбінованого підходів та визначення аспектів сталого розвитку в структурі інноваційного потенціалу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Необхідність підвищення ефективності та поліпшення структури вітчизняної промисловості вимагає значного зростання рівня конкурентоспроможності вітчизняних компаній. Важливим фактором підвищення їх конкурентоспроможності є організація та ведення інноваційної діяльності. Краще розуміння механізму стимулювання і кількісної оцінки інноваційної діяльності, як однієї з головних рушійних сил економічного і соціального розвитку у світі, розкриває аналіз динаміки інноваційних показників.

За даними німецької компанії BDO International Business Compass (IBC) у рейтингу інвестиційної привабливості, який формується із урахуванням економічних, політичних та соціокультурних факторів, Україна у 2018 році займала 131 місце серед 174 країн світу, покращивши результат у порівнянні з 2017 роком на 3 позиції, тоді як на чолі рейтингу: Сінгапур, Гонконг, Швейцарія, Нідерланди. При цьому у 2015 році Україна зайняла 89 місце, показавши найбільші темпи зростання за рік [3].

У рейтингу Global Innovation Index у 2019 році Україна посіла 47 місце із 126 країн світу, тоді як у 2018 році була на 43-му, а у 2017 році на 50 місці. При аналізі ситуації в області інновацій експерти враховували загальний стан економіки, заходи щодо захисту інтелектуальної власності, витрати на освіту і науку, кількість наукових публікацій і розробок додатків для смартфонів, рівень корупції, а також відсутність перешкод для ведення бізнесу [2].

Результати порівняльного аналізу значень глобального інвестиційного індексу в Україні та інших країн дозволяють зробити висновок про значне відставання українських компаній від компаній в країнах лідерах (Швейцарія, Швеція, Сполучені Штати Америки, Нідерланди та Сполучене Королівство), навіть і пост радянських (Естонія, Латвія, Російська Федерація) по розробці та впровадженню науково-технічних досягнень (рис.1).

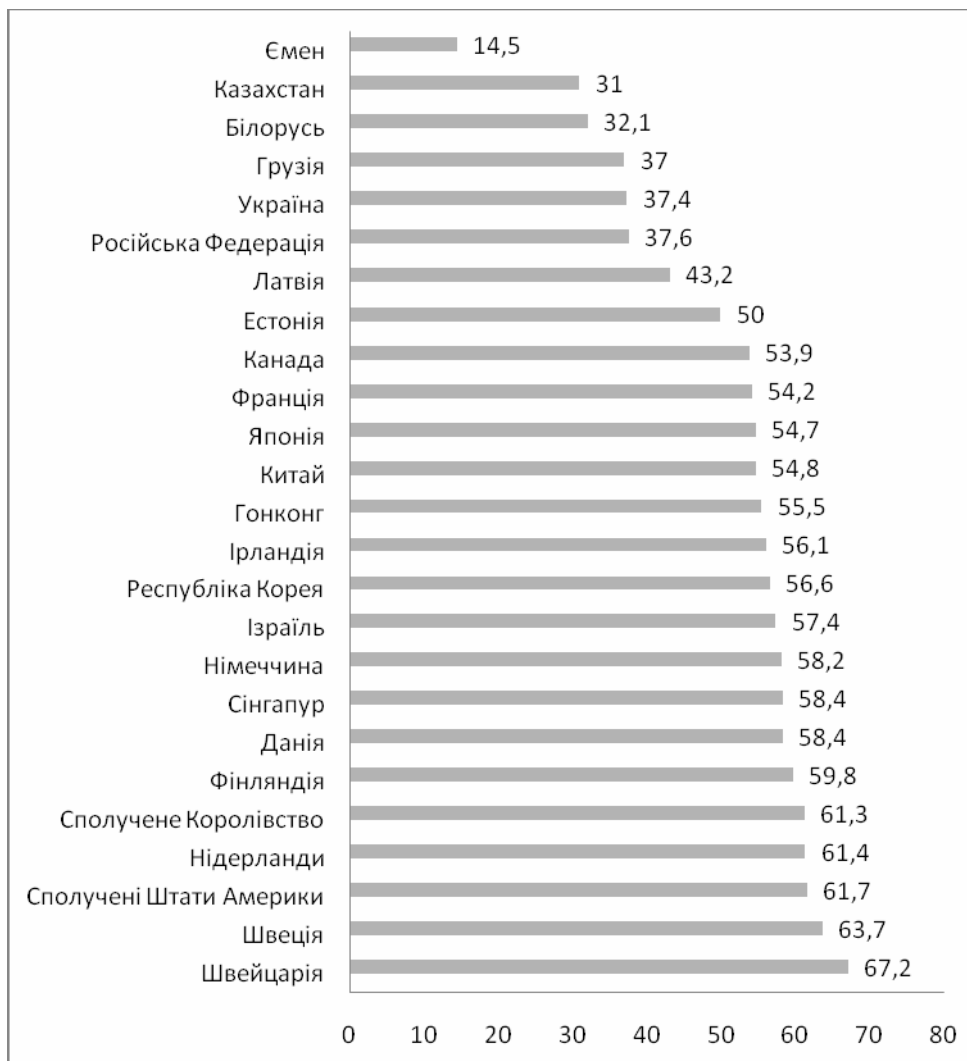

Рис. 1. Позиція країн у рейтингу Глобального інноваційного індексу за 2019 рік
Джерело: побудовано за даними [2]

Рівень інноваційної та інвестиційної активності українських компаній вкрай низький і дозволяє говорити лише про їх потенційні можливості. В цілому динаміка статистичних показників за останні 20 років свідчить про стагнацію в науково-технічній сфері і відсутності кардинальних зрушень (рис).

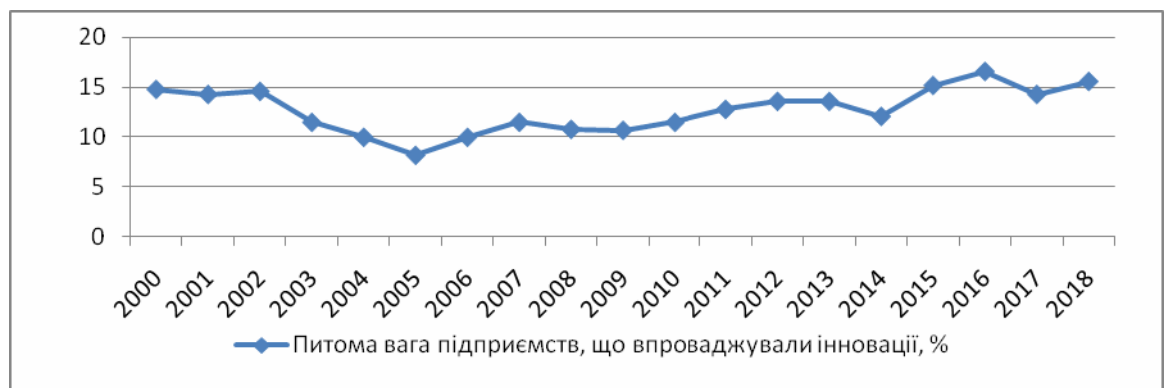

Рис. 2. Динаміка інвестиційної активності українських компаній з 2000 по 2018 рік
Джерело: побудовано за даними [15]

Передові компанії, як і передові економіки держав знаходяться в осередку змін, що продиктовані запровадженням нових технологій, що базуються на довгострокових програмах розвитку, результатом яких має стати оновлення бізнес-моделей або створення нової моделі зростання економіки. Проривні технології вже давно піддають сумніву звичні бізнес-моделі та профілі компетенцій. Передові компанії досліджують, як інновації вплинуть на стекхолдерів, та переглядають свої стратегії, а уряди розвинених країн все частіше стають стимулом для інновацій в економіку. Розумний підхід до розвитку інновацій сприяє збільшенню

зайнятості населення через створення нових робочих місць (в якості прикладу досвід Канади, де згідно звіту CBRE Scoring Tech Talent, тільки в Торонто у 2016 році було створено 22 500 технічних робочих місць; у 2016 році близько 950 транснаціональних корпорацій, розташованих в Індії, разом створили 1200 центрів досліджень та розробок) [14].

Для Української економіки характерна тенденція використання старих бізнес-моделей з додаванням нових елементів. Відставання в розвитку передових технологій в умовах глобалізації світової економіки є однією із загроз національній безпеці. На сучасному етапі змінити ситуацію можливо шляхом кількісних та якісних перетворень в процесі виробництва, обміну, розподілу ресурсів, пошуком нових моделей, форм та методів забезпечення соціально-економічного зростання на основі підвищення і реалізації інноваційного потенціалу компаній.

Інвестиційний потенціал - це здатність суб'єкта господарської діяльності покривати свої потреби в інвестиційних ресурсах без використання позикового капіталу та інших джерел залучених коштів (прямі і портфельні іноземні інвестиції, податкові пільги і бюджетні субсидії, гранти тощо. п.).

Аналіз трактувань поняття «інноваційний потенціал», представлених у науковій літературі, дозволяє виділити з функціональної позиції ресурсний, результативний та комбінований підходи до його визначення.

1. За ресурсним підходом, потенціал визначається наявними в розпорядженні учасників інноваційної діяльності ресурсами як матеріальними так і не матеріальними, що визначають можливості компаній (кадровими, фінансовими, технологічними, науковими, і т. п.) [1,7-9,18,] (рис. 3).

Рис. 3. Структура інноваційного потенціалу компанії за ресурсним підходом

2. За результативним підходом, при розгляді потенціалу враховуються результати інноваційної діяльності у вигляді нових знань та їх застосування на практиці [3, 12, 16], (рис. 4).

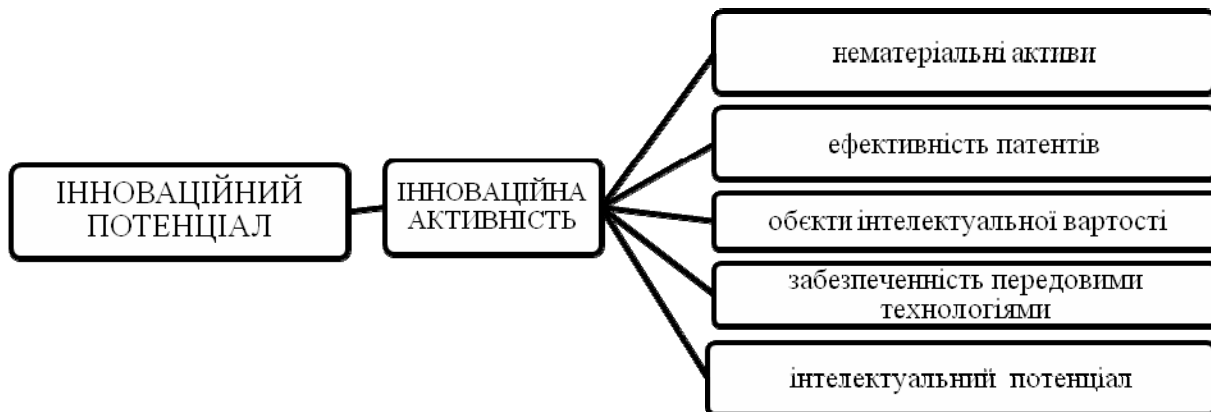

Рис. 4. Структура інноваційного потенціалу компанії за результативним підходом

3. За комбінованим підходом, якість потенціалу заснована на оцінці сукупності як науково-технічних ресурсів, так і результатів їх практичного використання [6, 10, 13, 17], тобто комплексне системне бачення сутності інноваційного потенціалу як можливості нарощування і відтворення інновацій, оскільки включає в себе не тільки набір певних окремо взятих ресурсів або результатів, але і враховує характер взаємозв'язків між процесами і результатами цих процесів, між умовами і характером можливості відтворення інновацій. Таким чином, згідно з даним підходом, інноваційний потенціал – це не тільки наявні ресурси для забезпечення інноваційної діяльності, а й система взаємопов'язаних елементів (рис. 5)

Рис. 5. Структура інноваційного потенціалу компанії за комбінованим підходом

Інноваційний потенціал, з одного боку, являє собою науково-технічний потенціал, інтелектуальний, а з іншого боку, є частиною економічного потенціалу, що передбачає наявність однорідних з цими системами ознак. Будучи частиною економічного потенціалу, інноваційний потенціал сприяє створенню загальних передумов відтворювального процесу, загальних умов економічного зростання і розвитку, виступає суттєвою ознакою, що визначає його економічну природу. Комплексне уявлення проаналізованих підходів містить сукупність різноманітних за складом, характером взаємодії елементів, формування вартості компанії, де взаємодія носить нелінійну залежність і кожен з елементів по-різному впливає на формування інноваційного середовища компанії.

З урахуванням розглянутих підходів, а також існуючих в науковій літературі визначень в роботі під інноваційним потенціалом компанії слід розуміти результат взаємодії сукупності ресурсів і результатів інноваційної діяльності, взаємопов'язаних між собою та зовнішнім середовищем в певних організаційно-управлінських умовах, що дозволяють компанії покривати свої потреби в інвестиційних ресурсах без використання позикового капіталу та інших джерел залучених коштів (прямі і портфельні іноземні інвестиції, податкові пільги і бюджетні субсидії, гранти тощо) для вирішення завдань підвищення конкурентоспроможності та забезпечення сталого соціально відповідального розвитку компанії.

Структуру інноваційного потенціалу розкриває єдність складових: ресурсної, результативної та управлінської складової. На практиці інноваційний потенціал проявляється у формі інноваційної активності та служить основою сталого розвитку [5].

При розгляді інноваційного потенціалу через концепцію сталого розвитку виокремлюють соціальний (кадровий потенціал), економічний (організаційний, інформаційний, маркетинговий, фінансовий потенціал) та екологічний (інтелектуальний, матеріально-технічний потенціал) аспект (табл. 1).

Таблиця 1
Структура інноваційного потенціалу компанії

Складові потенціалу	Характеристика	Аспекти сталого розвитку		
		Економічний	Екологічний	Соціальний
Ресурсна складова				
Кадровий компонент	Забезпечення кадрами, необхідними для розробки, адаптації, впровадження та виведення інноваційної продукції на ринок. Враховується кількісний та якісний професійний рівень співробітників, досвід виведення інноваційних продуктів на ринок			+
Інтелектуальний компонент	Включає наявність об'єктів інтелектуальної власності (патенти, ноу-хау), розроблених і придбаних, а також результати НДР і т.п.		+	
Фінансовий компонент	Характеристика показників фінансової стійкості підприємства, які свідчать про можливість залучення позичкових коштів для реалізації інноваційних проєктів (отримання кредиту і т. п.), та наявність власних коштів	+		
Матеріально-технічний компонент	Характеристика кількісного та якісного складу основних засобів та необхідних площадок для ведення інноваційної діяльності. Орієнтування на створення не матеріаломістких нововведень, що не впливають на екологію		+	
Результативна складова				
Фінансові та інтелектуальні результати	Характеристика результату комерціалізації інноваційного потенціалу – відображення ступеню реалізації наявних ресурсів та можливостей	+		
Управлінська складова				
Організаційний компонент	Характеристика рівня організації управління інноваційною діяльністю (включення в стратегію напрямків інноваційного розвитку, бізнес-планів)	+		
Інформаційний компонент	Характеристика якості та обсягу релевантної інформації необхідної для ухвалення обґрунтованих рішень щодо інновацій	+		
Маркетинговий компонент	Дослідження ринку, відкритість компанії	+		

Якісні зміни інноваційної складової можливі тільки в результаті взаємодії між екологічною та економічною складовою.

Основою сталого розвитку є систематичне примноження ресурсної складової та управління й організація її ефективного використання.

Інноваційна активність формується за посередництвом впливу прогресивних управлінських та організаційних інструментів на інноваційні ресурси різних сфер господарської діяльності.

Інноваційна активність орієнтована на формування вартості, як потенціалу вартості так і потенціалу ринку. Потенціал вартості є одним із індикаторів можливостей інноваційної активності, тоді як ступінь реалістичності і необхідності змін лежить в основі потенціалу ринку [21]

Ресурсний підхід дозволяє дослідити причини успіхів або невдач компаній від використання різних ресурсів на практиці.

Спільний вплив матеріально-технічної, інноваційної компонент в комплексі з науковими дослідженнями виступають рушійною силою розширення виробничих можливостей за рахунок систематичної інноваційної активності.

Об'єктивним є аналіз набору складових інноваційного потенціалу експертним шляхом на рівні кожного окремого об'єкта господарської діяльності (підрозділи, підприємства, регіону і т. п.) з урахуванням його специфіки. Об'єднуються кількісні та якісні показники структурних елементів потенціалу, які розглядаються в статичі і в динаміці, формують «точки і центри економічного зростання». В результаті, ефективність виробництва визначається характеристиками інвестиційного потенціалу, який забезпечує можливості

інноваційної активності за рахунок взаємодії фінансової та нефінансової складових, які точніше характеризують передумови інноваційної активності

Особливості інвестиційного потенціалу компанії розкриваються через виняткові риси, серед яких: специфічний характер в залежності від особливостей потенціалу, але не є унікальним із-за цілісності структури; залежність від наявності різних видів ресурсів, місцевості розташування, незалежно від використання; максимізація величини інвестиційного потенціалу – результат оптимального використання всіх наявних у компанії ресурсів; реалізація інвестиційного потенціалу здійснюється не тільки в процесі створення капіталу (в формі основних виробничих фондів) або підвищення ефективності його використання (фінансові показники), але і при утворенні спеціальних умов (людський капітал, інформатизація, екологізація — не фінансові показники); динамічна величина, що має властивість розвиватися.

Інвестиційний потенціал формується на основі інтеграції взаємопов'язаних і взаємозалежних елементів (компонент) і може змінювати (кількісно і якісно) свої характеристики, розвиватися відповідно під впливом певного набору факторів, що дозволяє розглядати його як об'єкт управління.

Для встановлення співвідношення, взаємозв'язку, взаємозалежності елементів, які формують інвестиційний потенціал, і факторів, що впливають на зміну інвестиційного потенціалу, доречно представити їх класифікацію (табл. 2).

Таблиця 2.
Класифікація факторів інвестиційного потенціалу

Ознака	Характеристика ознаки	Елементи
Представлена структура та системний підхід	Фактори економічного розвитку – внутрішні	Обсяг і темпи зростання виробництва, структура виробничих витрат (матеріальних, на оплату праці та т. п.), рентабельність, податкове навантаження, сальдо платіжного балансу; Інвестиційна активність.
	Фактори соціально-економічного розвитку – зовнішні, мало керовані	Рівень розвитку інфраструктури, невиробничої сфери та динаміка джерел її утримання, зайнятість населення та резерви робочої сили в місцевості, де розташована компанія.
Характер впливу і стійкість впливу на елементи сукупного інвестиційного потенціалу	Об'єктивні, чинники задані географією та історією	Об'єктивні чинники визначають місце компанії в економіці держави та характеризуються такими умовами: - місце розташування (близькість до джерел сировини, до споживачів); - тип освоєння і рівень розвитку виробничої інфраструктури (наявність доріг, портів, аеропортів, газопроводів і нафтопроводів, ліній електропередач, засобів зв'язку і т.п.); - рівень розвитку та особливості господарства компаній (наявність компаній споріднених галузей виробництва); - інтелектуальний потенціал місцевості (кваліфікація трудових ресурсів і можливості її підвищення).
	Суб'єктивні	Цілеспрямована діяльність менеджменту компаній (зусилля для накопичення фінансової, виробничої, ресурсно-сировинної та інноваційної складової інвестиційного потенціалу), та органів місцевої влади (створюють умови для розвитку виробничої та соціальної інфраструктури, формування і розвитку людського капіталу) місцевості розташування компанії, з розвитку його інвестиційного потенціалу.
Швидкість впливу на елементи інвестиційного потенціалу	Фактори повільної дії	Розвиток транспортної та технічної інфраструктури (фактори, що визначають наявність доріг, портів, аеропортів, доступність водних ресурсів і близькість інженерних комунікацій водопостачання та водовідведення, ліній електропередач, засобів зв'язку, очисних споруд тощо); Соціальний, політичний, екологічний стан, розвиток людського капіталу (достатність людських ресурсів, існування резерву робочої сили, навчальних закладів і можливості підготовки кадрів для потреб підприємства);
	Фактори швидкої дії	Збільшення власного капіталу та фінансового важелю, державна фінансова підтримка, наділення правами користування будь-яким майном (земля, будівлі та споруди, транспорт, родовища природних ресурсів і т. д.), впровадження інноваційних методів організації виробництва.

Застосування запропонованих класифікаційних ознак інвестиційного потенціалу та факторів впливу, в реальній практиці управління дозволяють вирішити проблеми його формування та ефективного використання, що є найважливішою умовою залучення інвестиційних ресурсів і забезпечення їх поступового розвитку.

Інвестиційний потенціал компанії формується в наступних умовах:

1. При сприятливих зовнішніх факторах превалюють внутрішні негативні чинники – оптимізація діяльності компанії незалежно від зовнішньої кон'юнктури реалізує інвестиційний потенціал.

2. При сприятливих внутрішніх факторах переважають зовнішні негативні фактори – інвестиційний потенціал реалізується через поліпшення інвестиційного клімату.

3. Негативні внутрішні та несприятливі зовнішні чинники – збільшення інвестиційного потенціалу нарощує ризикованість капіталовкладень, гальмуючи інвестування контрагентами.

При формуванні та розвитку інвестиційного потенціалу необхідно враховувати принципи, що зумовлюють його використання[21]:

- достатність розміру потенціалу для забезпечення ефективного розвитку компанії, відповідно до обраної стратегії;

- відповідність рівня інвестиційної активності поточним та перспективним потребам розвитку;

- гнучкість інвестиційного потенціалу до впливу факторів внутрішнього та зовнішнього середовища та за необхідності перерозподіл невикористаних ресурсів між різними видами діяльності, тим самим забезпечуючи повне використання фінансового, виробничого та трудового потенціалів;

- використання інвестиційного потенціалу для забезпечення конкурентних переваг компанії та її продукції на ринку.

- раціональне співвідношення між власними, позиковими та залученими ресурсами для забезпечення фінансової стійкості та підвищення рівня рентабельності власного капіталу компанії.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі.

Підсумовуючи результати проведеного дослідження зазначимо, що «інноваційний потенціал компанії» за комплексним підходом слід розглядати як кінцеву сукупність певних чинників; ресурсний підхід трактується на основі розгляду ресурсів, або коштів, необхідних для здійснення інноваційної діяльності в рамках компанії; за результативним підходом як системний фактор забезпечення стратегічного розвитку.

Найточніше розкриває сутність інноваційного потенціалу компанії комбінований підхід, що дозволяє охарактеризувати ефективність реалізації наявних ресурсів.

Інноваційний потенціал складається із сукупності окремих елементів, кожен з яких впливає на результат діяльності. Інноваційний потенціал виступає окремим об'єктом управління в структурі стратегічного управління з позицій забезпечення сталого розвитку компанії

Для досягнення сталого розвитку суб'єкти господарювання повинні акцентувати свою увагу на розвитку інноваційного потенціалу компанії як потужного інструменту в процесі реалізації інноваційної діяльності та здатності вигідно для себе використовувати вплив зовнішнього середовища і потенційні можливості, що існують у внутрішньому середовищі для реалізації стратегічних завдань.

Подальші дослідження слід спрямувати на деталізацію та розкриття показників оцінки рівню інноваційного потенціалу компаній в контексті їх сталого розвитку.

Список літератури.

1. Forsman H. Innovation capacity and innovation development in small enterprises. A comparison between the manufacturing and servicesectors. *Research Policy*. 2011. Vol. 40, Issue 5. P. 739—750.
2. The Global Innovation Index. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.globalinnovationindex.org/analysis-economy>
3. Богма О.С. Сутність інноваційного потенціалу підприємства. *Вісник Запорізького національного університету. Економічні науки*. 2011. № 1. С. 12—15.
4. Брошура: Міжнародний бізнес-компас BDO 2018[Електронний ресурс] — Режим доступу: <https://www.bdo.ua/uk-ua/insights-2/information-materials/bdo-international-business-compass-2018>
5. Бурда А. І. Методичні підходи до оцінювання впливу складників тріади потенціалу на сталий розвиток підприємства. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2009. – Вип. 19.12. С. 141-153.
6. Вікарчук О.І. Інноваційний потенціал: основа розробки стратегії розвитку підприємства. *Вісник ХНПУ*. 2009. № 8. С. 136—143.
7. Гриньов А.В. Оцінка інноваційного потенціалу підприємства. *Проблеми науки*. 2003. № 12. С. 12—17.
8. Гук О.В., Дейнека О.С., Лексін Р.І. Інноваційний потенціал як інструмент забезпечення інноваційного розвитку підприємства. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. Вип. 14.С. 348—351.
9. Гурочкіна В.В. Інноваційний потенціал підприємств: сутність та система захисту. *Економіка: реалії часу*.2015. № 5 (21). С. 51—57.
10. Данько М. Інноваційний потенціал у промисловості України. *Економіст*. 2007. № 10. С. 23—34.
11. Заїка С.О. Інвестиційний потенціал підприємства та варіанти його формування. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. – 2015. № 13, Ч.2. С. 84-86. — Режим доступу: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_13/19.pdf

12. Инновационный менеджмент: Справ. пос. / Под ред. П.Н. Завлина, А.К. Казанцева, Л.Э. Миндели; 2 е изд., перер. и доп. — М.: Центр исследований и статистики науки, 1998.— 567 с.
13. Іванілова О. А. Методологічні підходи до підвищення ефективності виробництва на інноваційній основі. *Ефективна економіка*. 2011. № 8. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=667>.
14. Карпушин К. Назад у майбутнє: що не так з інноваціями в Україні [Електронний ресурс] — Режим доступу: <https://mind.ua/openmind/20203744-nazad-u-majbutne-shcho-ne-tak-z-innovaciyami-v-ukrayini>
15. Наукова та інноваційна діяльність України 2018: статистичний збірник / Державна служба статистики України; відп. за випуск М. С. Кузнєцова. – К., 2019. – 107 с.
16. Шилова О.Ю., Чермошенцева Є.С. Інноваційний потенціал підприємства: сутність і механізм управління. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2012. № 1. С. 220—227.
17. Якименко О. В. Вплив інноваційного потенціалу на розвиток будівельних підприємств. *Збірник наукових праць ВНАУ. Серія: Економічні науки*. 2013. № 4 (81). С. 316—325.
18. Яненкова І.Г. Інноваційний потенціал підприємства: складові та фактори впливу. *Науковий огляд*. 2015. № 14. С. 63—71.

References:

1. Forsman, H. (2011), "Innovation capacity and innovation development in small enterprises. A comparison between the manufacturing and service sectors", *Research Policy*, Vol. 40, no. 5, pp. 739—750.
2. The Global Innovation Index, available at: <https://www.globalinnovationindex.org/analysis-economy> (18 November 2020).
3. Bohma, O.S. (2011), "The essence of the enterprise innovative potential", *Visnyk Zaporiz'koho natsional'noho universytetu. Ekonomichni nauky*, Vol. 1, pp. 12—15.
4. The site of international consulting company BDO(2018), "International business-ompas BDO 2018", available at: <https://www.bdo.ua/uk-ua/insights-2/info-rmation-materials/bdo-inter-nationa-l-business-compass-2018> (Accessed 18 November 2020).
5. Burda, A. I. (2009), "Methodical approaches to influence estimation of the potential triad components at enterprise sustainable development", *Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy*, vol. 19.12, pp. 12-15
6. Vikarchuk, O.I. (2009), "Innovative potential: the basis of development of enterprise development strategy", *Visnyk KhNPI*, Vol. 8, pp. 136—143.
7. Hryn'ov, A.V. (2003), "Estimation of the innovative potential of the enterprise", *Problemy nauky*, Vol. 12, pp. 12—17.
8. Huk, O.V. Dejneka, O.S. and Lieksin, R.I.(2016), "Innovative potential as a tool for providing innovation development of the enterprise", *Hlobal'ni ta natsional'ni problemy ekonomiky*, Vol. 14, pp. 348—351.
9. Hurochkina, V.V. (2015), "Innovative potential of enterprises: essence and system of protection", *Ekonomika: realii chasu*, Vol. 5, no. 21, pp. 51—57.
10. Dan'ko, M. (2007), "Innovation potential in Ukrainian industry", *Ekonomist*, Vol. 10, pp. 23—34.
11. Zayika, S. O. (2015). " The investment potential of the enterprise and variants of its formation", *Naukovyy visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu*, Vol. 13, pp. 84—86.
12. Zavlina, P.N. Kazanceva, A.K. and Mindeli, L.Je. (1998), *Innovacionnyj menedzhment [Innovation management]*, Centr issledovanij i statistiki nauki, Moscow, Russia.
13. Ivanilova, O.A. (2011), "Methodological approaches to increasing the efficiency of production on an innovative basis", *Efektivna ekonomika*, Vol. 8, [Online], available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=667> (Accessed 18 November 2020).
14. Karpushin, K. (2019). "Back to the future: what is wrong with innovations in Ukraine" *Mind*, available at: <https://mind.ua/openmind/20203744-nazad-u-majbutne-shcho-ne-tak-z-innovaciyami-v-ukrayini> (Accessed 18 November 2020).
15. State Statistics Service of Ukraine (2019). *Naukovata innovatsiina diialnist Ukrainy 2018: statystychny zbiryk [Scientific and Innovative Activity of Ukraine 2018: Statistical Collection]*. Responsible for the issue of M.S. Kuznetsov. Kyiv . 107 p.
16. Shylova, O.Yu. and Chermoshentseva, Ye.S.(2012), "Innovative potential of the enterprise: the essence and mechanism of management", *Marketing i menedzhment innovatsij*, Vol. 1, pp. 220—227.
17. Yakymenko, O.V. (2013), "Influence of innovative potential on the development of construction enterprises", *Zbirnyk naukovykh prats' VNAU. Serii: Ekonomichni nauky*, Vol. 4, issue 81, pp. 316—325.
18. Yanenkova, I.H. and Babkova Pylypenko, N.P. (2015), "Innovative potential of the enterprise: components and factors of influence", *Naukovyj ohliad*, Vol. 14, pp. 63—71.

Стаття надійшла до редакції 18.11.2020 р.